

16. Okt. 2017

Pakalpojumi no trešajām valstīm un nodokļu riski

Dace Everte, Sabīne Vuškāne, ZAB "Sorainen", vecākās nodokļu menedžeres

<http://finanses.lv/raksti/nodokli/pievienotas-vertibas-nodoklis/pakalpojumi-no-tresajam-valstim-un-nodoklu-riski/12424>

Pakalpojumu pirkšana no trešajās valstīs reģistrētiem nodokļu maksātājiem mūsdienās nav nekas neparasts, tomēr nodokļu piemērošana joprojām rada neskaidrības un jautājumus par šo tēmu saņemam regulāri. Mēģināsim izprast, kas aprēķina un maksā pievienotās vērtības nodokli (PVN) un kādos gadījumos var iestāties uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) maksāšanas riski.

Pienākums aprēķināt PVN reversā

Saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma (PVN likums) [84.panta](#) 5.daļu, ja trešās valsts nodokļu maksātājs nav reģistrējies Valsts ieņēmumu dienestā (VID) kā PVN maksātājs, nodokli par saņemto pakalpojumu aprēķina un valsts budžetā maksā pakalpojuma saņēmējs.

Tādēļ, saņemot no trešajām valstīm pakalpojumus, kuru sniegšanas vieta ir iekšzeme, saņēmējam ir pienākums aprēķināt PVN apgrieztā kārtībā. Tas nozīmē, ka pakalpojumu sniedzējam tiek samaksāta rēķinā norādītā pakalpojumu vērtība, savukārt saņēmējs savā deklarācijā aprēķina nodokli un atkarībā no tā, vai saņēmējam ir atskaitīšanas tiesības, atskaita priekšnodokli vai veic nodokļa samaksu budžetā.

Iespējamās sankcijas par saņemtā pakalpojuma nedeklarēšanu ir soda nauda 10% apmērā no neapņēmētā PVN. Ja saņēmējam nav tiesību uz pilnu priekšnodokļa atskaitīšanu, tiek aprēķināta arī nokavējuma nauda.

Pienākums reģistrēties

Jāatceras, ka, saņemot pakalpojumus no Eiropas Savienības un trešajām valstīm, nodokļu sekas rodas ne tikai PVN maksātājiem (aprēķinot PVN par saņemtajiem pakalpojumiem), bet arī uzņēmumiem, kas nav reģistrējušies kā PVN maksātāji (piemēram, uzņēmumi, kuru apgrozījums 2017.gadā nav sasniedzis 50 000 EUR sliekšni). Atbilstoši PVN likuma [55.panta](#) 1.daļas 2.punktam uzņēmumam, kas iekšzemē saņem pakalpojumus, kuru sniegšanas vietu nosaka saskaņā ar PVN likuma [19.panta](#) 1.daļu, proti, pakalpojumus, par kuriem PVN aprēķina pakalpojuma saņēmējs, ir jāreģistrējas kā PVN maksātājam, pat ja PVN reģistrācijas sliekšnis nav sasniegts.

Ja VID konstatēs, ka pakalpojumu saņēmējs nav reģistrējies kā PVN maksātājs, bet ir saņēmis pakalpojumus no trešajām valstīm un nav deklarējis saņemtos pakalpojumus Latvijā, VID, visticamāk, par pakalpojumiem aprēķinās PVN, bet nepieļaus priekšnodokļa atskaitīšanu.

PVN deklarācijas aizpildīšana

PVN likuma [122.panta](#) 1.daļā noteikts:

"Nodokli par saņemtajiem pakalpojumiem, kuru sniegšanas vieta saskaņā ar šo [likumu](#) ir iekšzeme un kuri saņemti no citas dalībvalsts nodokļa maksātājiem vai trešo valstu vai trešo teritoriju nodokļa maksātājiem, kas neveic saimniecisko darbību iekšzemē, norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kurā pakalpojums saņemts vai atļidzība par šo pakalpojumu ir veikta avansā."

PVN likuma [97.panta](#) 6.daļā paredzēts:

- "Priekšnodoklis par pakalpojumiem, kas saņemti no citas dalībvalsts nodokļa maksātājiem vai trešo valstu vai trešo teritoriju nodokļa maksātājiem, [...] atskaitāms no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas pēc šo pakalpojumu saņemšanas vai tad, kad par šo pakalpojumu ir samaksāts avansā saskaņā ar rēķinu."

[PVN deklarācijā](#) no trešajām valstīm saņemto pakalpojumu uzrāda šādi: par pakalpojuma saņemšanu aprēķināto PVN uzrāda [PVN deklarācijas](#) 54.ailē ("Aprēķinātais PVN par saņemtajiem pakalpojumiem"), atskaitāmo priekšnodokli – 63.ailē ("Aprēķinātā PVN summa saskaņā ar likuma 92.panta pirmās daļas 4.punktu (izņemot 64.rindu)"). Darījums jāatšifrē PVN deklarācijas [pielikuma PVN 1](#) "Pārskats par priekšnodokļa un nodokļa summām, kas norādītas nodokļa deklarācijā par taksācijas periodu" I.daļā "Nodokļa summas par iekšzemē iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem".

Iespējams, būs jāietur UIN

Darījumos ar beznodokļu vai zemu nodokļu valstu uzņēmumiem vai iestādēm jāņem vērā, ka, veicot šādu maksājumu 2017.gadā, ir pienākums ieturēt 15% UIN no maksājuma vērtības un iemaksāt to valsts budžetā. Jāatceras, ka šobrīd ne visas valstis, kas minētas [Ministru kabineta \(MK\) noteikumos Nr.276](#) "Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām", ir uzskatāmas par beznodokļu vai zemu nodokļu valstīm un teritorijām. Proti, ja valsts vai teritorija ir pievienojusies [Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijaskonvencijai par informācijas apmaiņu un sadarbīanos starp nodokļu administrācijām](#), tā vairs netiek uzskatīta par zemu nodokļu un beznodokļu zonu un UIN nav jāietur.

2018.gadā UIN maksājumiem uz zemu nodokļu un beznodokļu valstīm un teritorijām būs 20%.

Tāpat jāņem vērā, ka arī tad, ja pakalpojumu saņem no trešo valstu personas, veicot maksājumu uz valsti, kas nav zemu nodokļu valsts, UIN ir jāietur par maksājumiem par vadības un konsultatīvajiem pakalpojumiem – 2017.gadā UIN ir 10%, savukārt 2018.gadā tas jau būs 20%. Ja Latvijai ar pakalpojumu sniedzēja valsti ir noslēgta nodokļu konvencija un uzņēmums, kas sniedz pakalpojumus, noformē rezidences apliecību nodokļu atvieglojumu saņemšanai atbilstoši MK noteikumu Nr.178 "Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi" [1.pielikumam](#), UIN nav jāietur. Praksē šādu rezidences sertifikātu iegūšana var būt sarežģīta, tomēr ir tā vērtā.

Nobeigumā novēlam visiem uzņēmējiem un grāmatvežiem sekmīgu mācību gadu, apgūstot visus jaunus nodokļu likumus!